

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1971/1

Karar Sayısı:1971/12

Karar Günü:2/2/1971

Resmi Gazete tarih/sayı:16.6.1971/13890

İtiraz yoluna başvuran : Kuyucak Asliye Hukuk Mahkemesi.

İtirazın konusu : Mahkemece, 4 Ekim 1926 da yürürlüğe giren 17/2/1926 günlü, 743 sayılı Türk Medenî Kanununun 443 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmünün, Anayasa'nın 11. ve 12. maddelerinde yazılı temel hak ve hürriyetlere aykırı bulunduğu ileri sürülerek iptali istenmektedir.

I- Olay :

Davacılar, vekillerince mahkemeye verilen 26/10/1970 günlü dâva dilekçesinde; ölenin evlilik dışı çocukları olduklarını, daha önce alınan 2/4/1968 günlü, 106 - 75 sayılı veraset ilâmı uyarınca mirasın, ölenin nikâhlı karısından olan çocuğu ile ikilibirli taksim edildiğini oysa kendilerinin 6625 ve 554 sayılı kanunlarla sahih nesepli olarak nüfusa tescil edildiklerini ileri sürerek önceki veraset ilâmının iptali ile çocuklar arasında eşit esasa dayanan miras haklarının saptanmasına ve verasetin böylece subutuna karar verilmesini istemişlerdir.

Mahkeme, dâvada Medenî Kanunun 443. maddesinin ikinci fıkrasının uygulanması ihtimalini gözönünde tutarak hükmü Anayasa'nın 11. ve 12. maddelerine aykırı görmüş ve iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

III- Yasa hükümleri : 1. İtiraz konusu hüküm :

743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin itiraz konusu hükmü kapsayan 443. maddesi şöyledir :

"Nesebi sahih olmayan hısımlar, ana tarafından nesebi sahih hısımlar gibi mirasçılık hakkını haizdir. Bunların, baba cihetinden mirasçı olabilmeleri, babalarının kendilerini tanımış veya babalıklarına hüküm sudur etmiş bulunmasına mütevakkıftır.

Baba tarafından nesebi sahih olmayan bir çocuk yahut fûruu, babasının nesebi sahih fûrularıyla içtima ederse; nesebi sahih bir çocuğa veya ferilerine isabet eden hissenin yarısını alırlar." (Üçüncü Tertip Düstur, Cilt 7, Sahife : 311.)

2. Dayanak olarak ileri sürülen Anayasa hükümleri : Anayasanın 11. maddesi :

"Madde 11- Temel hak ve hürriyetler, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak ancak kanunla sınırlanabilir.

Kanun, kamu yararı, genel ahlâk, kamu düzeni sosyal adalet ve millî güvenlik gibi sebeplerle de olsa bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunamaz."

Anayasanın 12. maddesi :

"Madde 12- Herkes dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz."

IV- İlk inceleme :

Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 15. maddesi uyarınca yapılan 2/2/1971 günlü ilk niceleme toplantısında dosyadaki bütün yazılar ve ilgili kanun ve Anayasa hükümleri okunarak işin gereği görüşülüp düşünüldü :

1. Anayasa'nın 151. ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 27. maddesinde; bir dâvaya bakmakta olan mahkemenin uygulanacak bir kanun hükmünü Anayasa'ya aykırı görmesi halinde, işin bu bakımdan incelenmesi için, Anayasa Mahkemesine gönderilmesine karar verebileceği hükme bağlanmıştır. Yani iptali istenen kanun hükmünün, dâvanın çözülebilmesi için uygulanması gerekli olmalıdır. Bu yön 44 sayılı Kanunun 27. maddesinin birinci bendinde daha açık bir biçimde belirtilmiştir. Şu halde iptali istenen kanun hükmü, dâvanın çözülebilmesi için uygulanması gerekli değilse, Anayasa Mahkemesince işin esasına geçilmeden, isteğin, başvuran mahkemenin, yetkisizliği yönünden reddi gerekecektir.

2. Bu konuda bir sonuca varılabilmek üzere, dosyada örnekleri bulunan dâva dilekçesi ve nüfus kayıtları ve konu ile ilgili 6652 ve 554 sayılı Kanun hükümlerini incelemek zorunluğu ortaya çıkmıştır.

Dâva dilekçesinde durum : (Tarafların miras bırakanı 1967 yılında vefat etmiştir. Mirasçı olarak, nikâhlı eşi ile bu eşinden olma kızı ve evlilik dışı birleşmeden olan davacılar kalmışlardır.

Evlilik dışı çocuklarından ikisi, 6652, ve öteki ikisi de 554 sayılı Kanunlar ile nüfusa tescil edilmişlerdir. Görüldüğü gibi bu çocuklar babanın tanınması veya hâkim hükmü ile değil, kanun ile tescil olunmuşlardır. Bu kanunlara göre tescil edilen evlilik dışı çocuklar nesebi sahih olarak nüfusa tescil edilirler ve evlilik içi çocuklarla aynı seviyede miras alırlar.) diye açıklanmaktadır.

Mahkemece, Kuyucak ilçesi Nüfus Memurluğundan getirilen onanlı kayıt örneğinden davacıların babaları ile bir dâvâlinin babası aynı kişi olarak gösterilmekte ve kayıt örneğinin altındaki şerhte ise dört davacının nüfus kütüğüne 6652 ve 554 sayılı kanunlara göre tescillerinin yapıldığı belirlenmektedir.

3. 7 Şubat 1956 tarihinde yürürlüğe giren 30/1/1956 günlü, 6652 sayılı Kanunun birinci maddesinde şöyle denilmektedir :

"Türk Medenî Kanununun mer'iyete girdiği 4 Ekim 1926 tarihinden bu kanunun neşri tarihine kadar evlendirmeye selâhiyetli merci önünde yapılmış bir akde dayanmayarak birleşip kankoca halinde yaşamış olan ve evlenmelerine kanunî bir mani bulunmayanlardan çocuk doğduğu takdirde bu çocuklar nesebi sahih olarak ve bu birleşmeler tarafların rızaları ile evlilik olarak tescil edilir.

Evli bir erkekle evli olmayan bir kadının karı - koca gibi yaşamalarından doğmuş olan çocuklar da nesebi sahih olarak kadın ve erkeğe izafetle tescil edilir. Ancak; bu kadın ile erkeğin birleşmeleri evlenme suretiyle tescil olunamaz.

Karı - koca gibi yaşamaları ölüm ve ayrılık sebepleri ile devam etmemiş olanları karı - koca halinde yaşadıkları zaman doğmuş olan çocukları dahi yukardaki hükümlere göre nesebi sahih olarak ana ve babalarının adları gösterilmek suretiyle baba hanesine tescil edilir." (III. Tertip Düstur, Cilt 37, Sahife 294.)

Esas Sayısı:1971/1
Karar Sayısı:1971/12

8 Nisan 1965 gününde yürürlüğe giren 29/3/1965 günlü, 554 sayılı Kanunun birinci maddesi de metin olarak kelimesi kelimesine 6652 sayılı Kanunun hükmünü getirmiştir. (Beşinci Tertip Düstur, Cilt 4, Birinci kitap, Sahife 952 - 953.)

4. Davacılar, dâva dilekçelerinde kendilerinin nesebi sahih çocuklar olduklarını belirtmişlerdir. Nüfustan gelen kayıt da bunu doğrulamaktadır. Bunların nüfus kütüğüne tescillerinin düzenleyen 6652 ve 554 sayılı Kanun metinlerinde bu gibilerin nesebi gayri sahih çocuklar değil, aksine nesebi sahih çocuklar oldukları açık bir şekilde belirtilmiştir. Şu halde davacılar nesebi sahih çocuklar olmalarına ve nüfus kütüğünde de bu yolda işlem tesis edilmiş bulunmasına göre, mahkemece haklarında Türk Medenî Yasasınının 443. maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanamayacaktır. Çünkü bu fıkra hükmü nesebi sahih olmayan çocuklara ve onların ferilerine ilişkindir. Her ne kadar mahkemenin, işi Anayasa Mahkemesine göndermesine ilişkin ara kararında : "Dâvada Medenî Kanununun 443/2. maddesinin uygulanması ihtimali bulunmuş." denilmekte ise de, böyle bir ihtimalin gerçekleşmesine gerek dâva dilekçesindeki yazılanlar, gerek davacıların nüfus kayıt örneği ve gerek kendilerinin nüfus kütüğüne tescillerini düzenleyen 6652 ve 554 sayılı Kanun hükümleri elverişli görülememektedir. Hal böyle olunca Anayasa'nın 151. ve 44 sayılı Kanununun 27. maddesinde öngörülen itiraz şartı gerçekleşmemiştir. İsteğin bu nedenle ve işin esasına girilmeden reddi gerekmektedir.

Sonuç :

Türk Medenî Kanununun 443. maddesinin ikinci fıkrasınının Kuyucak Asliye Hukuk Mahkemesince bakılmakta olan dâvada uygulanma olanağı bulunmadığına ve bu nedenle itirazın, itiraz yoluna başvuran mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine oybirliğiyle 2/2/1971 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye	Üye
Hakkı Ketenoğlu	Lütfi Ömerbaş	Celalettin Kuralmen	Fazıl Uluocak
Üye	Üye	Üye	Üye
Avni Givda	Nuri Ülgenalp	Muhittin Gürün	İhsan Ecemiş
Üye	Üye	Üye	Üye
Recai Seçkin	Ahmet Akar	Halit ZARBUN	Kâni Vrana
Üye	Üye	Üye	
Muhittin Gürün	Şevket Müftügil	Ahmet H. Boyacıoğlu	